NITO

Arbeids- og sosialdepartementet

09.02.2021

Vår ref. Deres ref. 20/4782

Høring – forslag om endringer i reglene om å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er med våre over 93 000 medlemmer landets største organisasjon for ingeniører og teknologer. Vi organiserer medlemmer i alle sektorer av arbeidslivet.

Generelt

I privat sektor arbeider mange av medlemmene i konjunkturutsatte næringer, som er eksponert for internasjonal konkurranse. Andre arbeider i virksomheter hvor teknologiske endringer kan endre ansettelsestryggheten på både kort og lang sikt. Faren for på ett eller annet tidspunkt å bli arbeidsledig i løpet av yrkeskarrieren er derfor stor også for våre medlemmer.

Alle NITOs medlemmer har utdanning innen teknologiske fag fra universitet eller høgskole, eller på tilsvarende nivå. Mye av kompetansen er ferskvare, og arbeidssøkende kan bli oppfattet som utdaterte etter relativt kort tid. Det gjelder både arbeidssøkende som faktisk mangler kompetansen arbeidslivet etterspør, men også de som besitter kompetansen, men som mangler dokumentasjon. Under krisen i petroleumsnæringen opplevde en del NITO-medlemmer store vanskeligheter med å komme tilbake i arbeid og noen falt varig ut av arbeidsmarkedet. Det er viktig at dagens og framtidens arbeidstakere ikke kommer i samme situasjon.

Å benytte perioden som dagpengemottaker til å supplere og dokumentere sin kompetanse, slik at man tilpasser kompetansen til arbeidsmarkedets behov er fornuftig for både den enkelte, arbeidsmarkedet og samfunnet.

Mange av dagens arbeidsmarkedstiltak oppleves ikke som relevante for flertallet av våre arbeidsledige medlemmer. Under krisen i petroleumsnæringene gjorde NAV i de berørte regionene flere endringer for å tilpasse tilbudet til de arbeidsledige i samarbeid med arbeidslivets parter. Det var svært positivt.

Våre ledige medlemmer opplever likevel at det er utdanning på høyere nivå som vil kvalifisere dem til nytt arbeid. NITO har derfor over tid arbeidet for at det skal bli mulig å ta utdanning på universitets- og høgskolenivå mens man mottar dagpenger. NITO er derfor godt fornøyd med at regjeringen ved utbruddet av koronapandemien åpnet opp for at dagpengemottakere kan ta utdanning. Vi er også grunnleggende positive til at det nå legges opp til en varig ordning for å utvikle kompetansen mens man mottar dagpenger.

Vi har forståelse for at departementet spesielt legger til rette for at dagpengemottakere uten grunn- og videregående skole skal få bedret sin posisjon i arbeidsmarkedet mens de mottar dagpenger. Høy yrkesdeltakelse er viktig for den enkelte, arbeidsgiverne og velferdssamfunnet. Slik vi leser forslaget omfatter det også dagpengemottakere med utdanning på universitets- og høgskolenivå. Vi skulle derfor gjerne sett at forslaget til regelverk i enda sterkere grad blir tilpasset disse.

Noen kommentarer til forslagene

NITO støtter forslaget om å videreføre dagens regler om opplæring for innvandrere og for deltakere i arbeidsmarkedstiltak, samt forslaget om å tillate opplæring på dagtid.

Kap 6.4 Forslag om å avgrense målgruppen for opplæring med dagpenger

NITO har forståelse for behovet for å avgrense målgruppen for opplæring med dagpenger, og at adgangen til å kunne ta opplæring i dagpengeperioden forbeholdes helt ledige og helt permitterte.

Videre støtter vi forslagene om aldersmessig avgrensning med en nedre grense på 25 år for grunnskole, videregående opplæring og fagskoleutdanning, og 30 år for høyere utdanning. Det er viktig at det etableres et skille, slik at utdanning mens man mottar dagpenger ikke blir et alternativ til den ordinære offentlige finansieringen av utdanning gjennom Lånekassen.

Kap 6.5 Forslag om å videreføre søknadsplikten og innføre krav om godkjent opplæringsplan

NITO støtter forslaget om en forenklet godkjenningsprosess hvor opplæringsplanen godkjennes så lenge den er omforent mellom søker og NAV., men vi mener dette prinsippet også må gjelde for kurs og annen opplæring.

Vi er enig i forslaget om konsekvenser av brudd på opplæringsplan.

Videre støtter NITO også forslaget om å videreføre dagpengeregelverkets krav om å være reell arbeidssøker jf. kap 6,6.

Kap 6.7 Tre måneders karensperiode

Det er viktig at arbeidsledige skal komme så raskt som mulig tilbake i arbeid. Å innføre en karensperiode for å begynne på utdanning mens man mottar dagpenger synes rimelig. På den måten kan man også unngå tilpasninger for å få finansiert etter- og videreutdanning gjennom dagpenger. Det er likevel viktig at karensperioden ikke forhindrer søknad om opptak til studier i karensperioden. NITO støtter forslaget om å innføre et krav om tre måneders innledende arbeidssøkerperiode. Det er likevel viktig at allerede påbegynt utdanning unntas fra karensperioden.

Kap 6.8. Forslag til dagpengesats og mulighet for å kombinere dagpenger med støtte fra Lånekassen

Når det nå åpnes for å for å ta utdanning mens man mottar dagpenger er det viktig at denne ordningen benyttes for å komme seg tilbake i arbeid. NITO frykter at en løsning med redusert dagpengesats i kombinasjon med muligheten til lån i Lånekassen, vil gjøre det økonomisk vanskelig for dagpengemottakeren å velge å ta utdanning som på sikt kan få vedkommende tilbake i arbeid. NITO går derfor imot forslaget.

Kap. 6.9 Forslag til krav om redusert studieprogresjon
Som departementet selv påpeker har både jobbsøking og studier endret seg siden dagens regelverk ble utformet. Både studier og søknadsprosesser har beveget seg over i digitale rom, som gjør begge prosessene mer uavhengig av tid og rom. Det kan derfor argumenteres for at det vil være fullt mulig å holde normal progresjon på mange studier uten at dette ville gå ut over søken etter arbeid. NITO ser likevel at det finnes argumenter for å legge begrensninger på progresjonen, slik at man sikrer aktiv jobbsøking fra den enkelte.

Dagens regelverk åpner for maksimalt 50 prosents studieprogresjon mens man mottar dagpenger, mens departementet ber om innspill om begrensningen bør reduseres ytterligere fra 15 til 10 studiepoeng per semester.

Hvis dagpengemottakeren faktisk skal ha muligheten til å kvalifisere seg til nytt arbeid må muligheten til å ta studiepoeng ha ett visst omfang. NITO mener derfor at dagens begrensning på 50 prosents progresjon er mer enn streng nok. En grense på 15 studiepoeng mener vi er et minimum.

Vi ber også departementet vurdere en åpning i regelverket for å fravike regelen om studieprogresjon i situasjoner hvor næringer eller geografiske regioner har svært høy arbeidsledighet, få utlyste stillinger og et behov for omstilling av hele næringer eller sektorer jf. situasjonen på deler av vestlands-kysten under oljeprisfallet i 2015-2017.

Kap. 6.10 Forslag til krav om opplæringens varighet
Departementet vurderer å sette en maksimal varighetsgrense på inntil seks eller tolv måneder for utdanning ved universiteter og høyskoler. Sett i sammenheng med forslagene om begrensing av studieprogresjon og ventetid på tre måneder før utdanning kan påbegynnes, mener NITO det vil være fornuftig at den øvre begrensningen settes til 12 måneder. Det vil gi den arbeidssøkende muligheten til å ta utdanning tilsvarende ett semesteremne. Det vil øke dagpengemottakerens mulighet til å komme tilbake i arbeid.

NITO mener det er rimelig at varigheten for opplæring for permitterte tilpasses varigheten av det som til enhver tid er gjeldende permitteringsperiode.

For kurs og annen opplæring som ikke omfattes av kategoriene grunnopplæring/høyere utdanning, anbefaler NITO at den maksimalt tillatte varighet settes til seks måneder.

Kap. 8. Evaluering
NITO støtter at det igangsettes en evaluering av ordningen.

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær